

Tineretul studios pe piața muncii din Republica Moldova: oportunități și perspective
Corina Savițchi, lector universitar

Summary

Moldovan society goes through a complex and difficult stage of development and modernization. Transformations in the areas of public life had also marked the process of young people's professional adaptation. Professional adaptation of the graduates happens at the age of 20-25, an active period in a person's life, when he or she grows professionally and at the same time, improve their own intellectual potential. The lack of experience, low wages, unattractive working conditions and other impediments which occur on this way, discourages and hinders young people from seeking a future job.

Actualmente procesele de transformare a societății, tranziția către post-industrialism și societatea bazată pe cunoaștere reprezintă provocări imperative pentru sistemul educațional și formarea profesională în Republica Moldova. Pregătirea tinerei generații de specialiști, pentru a face față diverselor solicitări ale societății, depinde de calitatea ofertei mediului universitar. Învățământul universitar este cel ce formează profesioniști care vor orienta cu mai multă siguranță societatea și economia Republicii Moldova, într-un viitor apropiat, spre integrare în Uniunea Europeană.

Transformările social-economice ale comunității impun diverse exigențe în față absolvenților instituțiilor de învățământ superior care devin subiecți direcți ai procesului de muncă. Tinerii posesori de studii superioare reprezintă un segment important al societății, fiind o resursă strategică a acesteia. La începutul activității profesionale un absolvent al universității nu posedă pe deplin cunoștințele, abilitățile, aptitudinile și calitățile profesionale din cauza lipsei de experiență. Cu toate acestea, prezența unor trăsături de personalitate, cum ar fi, de exemplu, ambiția, insistența, perseverența etc. poate contribui la o adaptare de succes a tinerilor profesioniști pentru profesia aleasă și aplicarea ulterioară a acesteia. Adaptarea profesională a absolvenților are loc, de obicei la vârsta 20-25 de ani. Aceasta prezintă o perioadă activă din viața persoanei, în cadrul căreia ea crește și se realizează profesional și totodată valorifică propriul său potențial intelectual. Pe de altă parte, tinerii ce nu au reușit să se angajeze suportă un stres psihologic enorm, la care se adaugă alți factori (finisarea studiilor, debutul activității profesionale, crearea familie, nașterea copiilor, trecerea la o nouă reședință, etc.).

Reieșind din cele expuse este evident că abordarea acestei probleme este una deosebit de oportună. Schimbările survenite în societatea moldovenească, orientarea spre standardele și valorile europene impun revizuirea sistemului de pregătire a specialiștilor în spiritul procesului Bologna. În Republica Moldova procesul de la Bologna este implementat în anul 2005, însă trecerea la o modalitate nouă de pregătire în învățământul superior nu a dat rezultatele scontate [1, p. 100]. Din această cauză, este necesară analiza tendințelor actuale de pe piața muncii în scopul perfecționării programelor de studiu și facilitării accesului absolvenților pe piața muncii.

Conform datelor Biroului Național de Statistică este semnificativ faptul, că în cele 34 de instituții de învățământ superior (19 de stat și 15 private), în anul de studii 2011-2012, numărul studenților era de 103,6 mii sau cu 1,4% mai mic față de anul precedent. Numărul absolvenților în 2012 atestă o scădere de 1,02% comparativ cu anul 2011. La începutul anului de studii 2011-2012 în învățământul superior la 10 mii de locuitori reveneau în medie 292 de studenți și 78 de absolvenți, față de 344 de studenți și 56 de absolvenți în anul de studii 2007-2008 [2].

În raportul de activitate a Ministerului Educației 2012 [3] sunt prezentate datele numărului de studenți în instituțiile de învățământ superior în funcție de apartenența de proprietate și forma de învățământ (tab. 1).

Tab. 1 Repartizarea studenților în funcție de apartenența de proprietate și forma de învățământ în aa. 2011-2012, 2012-2013

Opțiuni	2011-2012	2012-2013
Total	103956	102458
la zi	73840	70253
cu frecvență redusă	30116	32205
Instituții de stat	84946	83008
la zi	61196	57982
cu frecvență redusă	23750	25026
Instituții private	19010	19450
la zi	12644	12271
frecvență redusă	6366	7179

Din datele prezentate rezultă că, cu toate că, în anul 2012-2013 numărul instituțiilor din învățământul superior a rămas același, numărul de studenți este în scădere cu 1498 persoane sau cu 1,4% mai puțin față de anul precedent.

Astfel, dificultățile din sistemul de învățământ reduce perspectivele tinerilor, lăsându-i nepregătiți pentru exigențele pieței de muncă. Tinerii nu posedă experiență de lucru prin care ar obține cunoștințe și abilități practice. Contactul cu piața de muncă și anturajul necunoscut îi decepționează. Împreună, aceste cauze conduc la aprofundarea decalajului dintre salariile inițiale și productivitatea muncii. Problemele sunt agravate și de agenții economici care sunt prudenți în angajarea tinerilor, neștiind care este randamentul lor profesional.

Deoarece, după obținerea diplomei sau certificatului de absolvire, tinerii specialiști nu au abilitățile pe care le așteaptă angajatorul, mulți dintre ei nu-și pot găsi un loc de muncă. Deși se știe că într-o economie de piață angajatorii investesc mult în tineri, în Republica Moldova aceste cheltuieli sunt prea mari pentru întreprinderile autohtone și nejustificate din punct de vedere economic, având în vedere că oferta pieței de muncă este mare. De aceea angajatorul preferă să aștepte momentul potrivit pentru a achiziționa un specialist cu experiență, decât să investească într-un proaspăt absolvent.

Prezintă o problemă pentru tinerii absolvenți și neatractivitatea locurilor de muncă existente. Așteptările tinerilor la angajare sunt majore, optând pentru salarii mari, poziții importante și locuri de muncă moderne. Iar o parte din ei, pur și simplu, nu doresc însă să lucreze, sunt dezinteresați sau speră că rudele ori prietenii îi vor asigura cu un post de muncă. Migrația și remitențele contribuie la dezinteresarea tinerilor de a-și căuta de lucru în Moldova. Faptul că au posibilitatea de a pleca peste hotare la lucru și pot avea un venit mai mare îi face pe aceștia să fie pasivi pe piața muncii în Republica Moldova, căutând modalități de a obține oferte de muncă. Remitențele, pe care mulți dintre tineri le primesc în timpul studenției, sunt destul de înalte și le permit un confort ridicat, la care este greu de a renunța după absolvire, când salariile propuse de angajatori sunt neatractiv de

mici.

Potrivit proiectului de perspectivă al Ministerului Muncii, Protecției Sociale și a Familiei, în anul 2011 a fost elaborat un studiu privind necesitățile în cadre cu studii superioare [4]. Este necesar de remarcat că acest proiect nu lua în calcul viitoarele planuri de înmatriculare, ci va evalua doar solicitările viitoare ce ar putea parveni din partea angajatorilor, până în 2016. Rezultatele studiului sunt descurajatoare pentru sistemul universitar, condamnând instituțiile superioare la dispariție, în cazul în care obiectivul racordării la piața muncii ar fi unul determinant pentru ele. Dacă comparăm cifrele înmatriculărilor din anul 2009 pentru perioada 2010 – 2014 cu solicitările pieței muncii din aceeași perioadă, vom constata decalaje enorme chiar dacă o asemenea comparație nu este total justificată [5].

Tab. 2 Necesitățile de personal cu studii superioare pe perioada 2011-2014

Domeniu	2011	2012	2013	2014
Educație	1327	941	903	781
Științe umanitare și artă	427	414	310	313
Științe Sociale, Economice și Drept	1133	983	918	1052
Științe	173	173	169	155
Inginerie, Tehnologii de Prelucrare, Arhitectură și Construcții	640	669	589	672
Agricultură	215	204	174	193
Sănătate	843	839	835	834

Acest studiu realizat de Ministerul Muncii demonstrează că solicitările pieței muncii sunt de aproximativ patru ori mai mici, comparativ înmatriculărilor făcute de universități, iar în cazul ingineriei și tehnologiilor de prelucrare decalajele sunt și mai mari și doar în cazul domeniului sănătății așteptările sunt pozitive.

În pofida tuturor dificultăților tinerii rămân a fi unica resursă pentru prezentul și viitorul țării. O societate care nu este în stare să-și trateze tinerii ca pe o resursă vitală, nu va avea multe șanse de a concura în cadrul economiei globale. Statul trebuie să conștientizeze importanța rolului tinerilor în destinul țării, astfel, Guvernul să implementeze o Strategie pentru tineret drept o prioritate a politicilor de stat.

Reieșind din cele menționate, conchidem că există rezerve considerabile la capitolul reformării și modernizării procesului actual instructiv-educational. În aceeași măsură urmează să-și aducă aportul corespunzător întreaga societate contemporană în dezvoltare, în scopul creării condițiilor favorabile pentru includerea tinerilor în edificarea unei societăți democratice a echității sociale, a progresului social-economic, cultural și spiritual, al păcii civice și concilierii interumane.

Bibliografie

1. Cornea, S., Trinca, L., Sainenco, A., ș.a., *Învățământul superior: între cerere și ofertă*, Cahul, 2011.
2. <http://statbank.statistica.md/>
3. www.md/file/Raportul%20ME%20_2012.pdf.

4. www.mpsfc.gov.md/file/tratate/Stimulare.pdf.
5. <http://mpsfc.gov.md/md/studii/> Pungă, Nina, Studiu cu privire la necesitățile de personal cu studii superioare pe perioada 2011-2016.